

ВІШЕБСКІ РАБОЧЫ

ОРГАН ВІШЕБСКАГА АБЛАСНОГА І ГАРАДСКОГА ВАМІТЭТАЎ КП(б)В,
АБЛАСНОГА І ГАРАДСКОГА СОВЕТАЎ ДЭПУТАТАЎ ПРАЦОЎНЫХ

№ 5 (7082)

Аўторэн, 18 студзеня

1944 г.

Страты праціўніка і трафеі войск 1-га Украінскага фронту за перыяд з 24 снежня 1943 г. па 13 студзеня 1944 года

За час наступлення з 24 снежня 1943 года па 13 студзеня 1944 года войскі 1-га Украінскага фронту нанеслі наступныя страты нямецка-фашысцкім войскам.

Знішчана: танкаў—2204, гармат рознага калібра—1174, мінамётаў—625, кулямётаў—3173, бронемашыны і бронетранспартёраў—348, аўтамашыны—4686, бронепаяздоў—2, складаў з боепрыпасаў, узбраеннем і прававольствам—27, чыгуначных эшалонаў—17, паравозаў—28, вагонаў—400, бензацыстэрн—40, павозак з грузамі—3063.

Праціўнік страціў толькі забітымі каля 100.000 салдат і афіцэраў.

За гэты-ж час войскамі фронту захвачаны наступныя трафеі: танкаў—316, гармат рознага калібра—902, мінамётаў—321, кулямётаў—больш двух тысяч, вінтоўкі і аўтаматаў—11500, бронемашыны і бронетранспартёраў—157, аўтамашыны—3514, цягачы і трактараў—47, матадыклаў—480, паравозаў—20, вагонаў—больш тысячы, эшалонаў з грузамі—3, цыстэрн—40, складаў з боепрыпасаў, узбраеннем, прававольствам і іншай ваеннай маёмасцю—230, павозак з грузамі—3100, коней—3662, радыёстанцыяў—40.

Узята ў палон больш 7.000 нямецкіх салдат і афіцэраў.
СОВІНФОМБЮРО.

У АБКМЕ КП(б) Б

Аб правядзенні 20 гадавіны з дня смерці Владзіміра Ільіча Леніна

21 студзеня—опублікаваны від інструктыўныя даклады аб 20-годдзі з дня смерці В. І. Леніна. З 20 па 24 студзеня сярод насельніцтва, ва ўстановах, на прадпрыемствах правесці гутаркі аб жыцці і дзейнасці Леніна—як арганізатара і правадыра ВКП(б), арганізатара і кіраўніка Совецкай дзяржавы, „Ленін і Сталін, як арганізатары і правадыры Чырвонай Арміі“.

Для правядзення Ленінскіх дзён АБКМ КП(б)Б рэкамендуе выкарыстаць наступную літаратуру: Сталін „Ленін, як арганізатар і правадыр РКП“—артыкул да 50-годдзя з дня нараджэння Леніна; „Па паводу смерці Леніна“—прамова на другім Усеасаюзным з'ездзе Совецкага Саюза 26 студзеня 1924 года; „Аб Леніне“—прамова на вечары крэмлёўскіх курсантаў 28 студзеня 1924 года; Прамова на правдыварчым сходзе выбаршчыкаў Сталінскай выбарчай акругі горада Масквы 11 снежня 1937 года ў Бальшым театры; Е. Яраслаўскі—„Біяграфія Леніна“; „Аб таварышу Сталіну“; Партыя Леніна—Сталіна—арганізатар барацьбы за перамогу над нямецка-фашысцкімі захватчыкамі“; А. С. Шчэрбакоў—„Пад сцягам Леніна—Сталіна мы пераможам“; І. Гладкоў—„Ленін аб задачах фронту і тыла ў годы грамадзянскай вайны“.

20-я гадавіна з дня смерці В. І. Леніна павінна быць праведзена пад знакам мабільнасці працоўных на дапамогу Чырвонай Арміі, мабільнасці ўсіх сіл на паскарэнне канчатковай перамогі над ворагам, на найхутэйшае адраджэнне жыцця ў вызваленых гарадах і сёлах.

Бюро АБКМа КП(б)В абавязала сакратароў Райкомаў КП(б)В 21 студзеня правесці ўрачыста-траурныя сходы ў райцэнтрах, калгасах і прадпрыемствах з пастаноўкай дакладаў на тэму: Пад сцягам Леніна, пад вадзіцельствам Сталіна—мы пераможам, а таксама правесці спецыяльныя семінары з агітатарамі, на якіх паста-

ЗАЯВА СОВЕЦКАГА ўРАДА АБ СОВЕЦКА-ПОЛЬСКІХ АДНОСІНАХ ПАВЕДАМЛЕННЕ ТАСС

ТАСС упэўнаважан Совецкім Урадам заявіць наступнае.

5 студзеня у Лондане апублікавана заява эмігранцкага Польскага ўрада па пытанню аб совецка-польскіх адносінах, у якой змяшчаецца рад няправільных сцвярджэнняў, у тым ліку няправільнае сцвярджэнне аб совецка-польскай граніцы. Як вядома, Совецкая Канстытуцыя ўстанавіла совецка-польскую граніцу ў адпаведнасці з волей насельніцтва Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі, выражанай у плебісцыце, праведзеным на шырокіх дэмакратычных прынцыпах у 1939 гаду. Пры гэтым тэрыторыі Заходняй Украіны, насяляныя ў сваёй пераважнай большасці украінцамі, увайшлі ў састаў Совецкай Украіны, а тэрыторыі Заходняй Беларусі, насяляныя ў сваёй пераважнай большасці беларусамі, увайшлі ў састаў Совецкай Беларусі. Несправядліваць, дапушчанае Рыжскім Дагаворам 1921 года, які быў навязан Совецкаму Саюзу, у адносінах украінцаў, насяляючых Заходнюю Украіну, і беларусаў, насяляючых Заходнюю Беларусь, была такім чынам выпраўлена. Уваходжанне Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі ў састаў Совецкага Саюза не толькі не парушыла інтарэсаў Польшчы, а наадварот—стварыла надзейную аснову для моцнай і пастаяннай дружбы паміж польскім народам і суседнімі з ім украінскім, беларускім і рускім народамі.

Совецкі ўрад неаднаразова заяўляў, што ён стаіць за ўзнаўленне моцнай і незалежнай Польшчы і за дружбу паміж Совецкім Саюзам і Польшчай. Совецкі ўрад зноў заяўляе, што ён імкнецца да таго, каб устанавіць дружбу паміж СССР і Польшчай на аснове моцных добрасуседскіх адносін і ўзаемнай павагі і, калі гэтага жадае польскі народ,—на аснове саюза па ўзаемнай дапамозе супроць немцаў, як галоўных ворагаў Совецкага Саюза і Польшчы. Ажыццяўленню гэтай задачы магло б паслужыць далучэнне Польшчы да Совецка-Чэхаславацкага Дагавора аб дружбе, ўзаемнай дапамозе і пасляваенным супрацоўніцтве.

Поспехі савецкіх войск на савецка-германскім фронце з кожным днём паскараюць вызваленне акупіраваных тэрыторый Совецкага Саюза ад германскіх захватчыкаў. Самаадданая барацьба Чырвонай Арміі і разгортваючыся баявыя дзеянні нашых саюзнікаў набліжаюць разгром гітлераўскай ваеннай машыны і нясуць вызваленне Польшчы і другім народам з пад іга германскіх акупантаў.

Ад Совецкага Інформбюро 3 аператыўнай зводні за 16 студзеня

На поўнач ад Новасакольнікі нашы войскі, у выніку трохдзённых наступальных баёў, прарвалі абарону праціўніка шырынёй па фронту 15 кілометраў і ў глыбіню да 8 кілометраў і занялі больш 40 насяляных пунктаў, у тым ліку буйныя насяляныя пункты Шчэнайлава, Палуціна, Чорнае, Сопкі, Волгіна, Манюкава, Міхалкіна, Чырки, Роўні, Забалодце і чыгуначную станцыю Насва. Такім чынам нашы войскі перарэзалі чыгунку Новасакольнікі—Дно.

ПРАЧЫТАЎ, ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ.

„...Вайна ўступіла ў тую стадыю, калі справа ідзе аб поўным выгнанні акупантаў з Совецкай зямлі і ліквідацыі фашысцкага „новага парадку ў Еўропе“. Недалёк час, калі мы завяршым ачышчэнне ад ворага Украіны і Беларусі, Ленінградскай і Калінінскай абласцей, вызвалім ад нямецкіх захватчыкаў народы Крыма, Літвы, Латвіі, Эстоніі, Малдавіі і Карэла-Фінскай рэспублікі“.

(І. Сталін).

У гэтай вызваленчай барацьбе ўжо выконваюць свае слаўныя задачы „Саюз Польскіх Патрыётаў у СССР“ і створаны ім польскі армейскі корпус, які дзейнічае на фронце супроць немцаў поруч з Чырвонай Арміяй.

Цяпер адкрываецца магчымасць адраджэння Польшчы як моцнай і незалежнай дзяржавы. Але Польшча павінна адраджэнне не шляхам захвату украінскіх і беларускіх зямель, а шляхам звароту ў састаў Польшчы адабраных немцамі ў Польшчы спрадвечных польскіх зямель. Толькі такім чынам можна было б устанавіць давер'е і дружбу паміж польскім, украінскім, беларускім і рускім народамі. Усходнія граніцы Польшчы могуць быць устаноўлены па пагадненню з Совецкім Саюзам. Совецкі ўрад не лічыць нязменнымі граніцы 1939 года. У гэтыя граніцы могуць быць унесены спраўлены ў карысць Польшчы ў тым напрамку, каб раёны, у якіх пераважае польскае насельніцтва, былі перадааны Польшчы. У гэтым выпадку савецка-польская граніца магла б прайсці прыкладна па так званай лініі Керзона, якая была прынята ў 1919 гаду Вярхоўным Саветам Саюзных дзяржаў і якая прадугледжае уваходжанне Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі ў састаў Совецкага Саюза. Заходнія граніцы Польшчы павінны быць расшыраны шляхам далучэння да Польшчы спрадвечных польскіх зямель, раней адабраных Германіяй, без чаго нельга аб'яднаць увесь польскі народ у сваёй дзяржаве, якая атрымае тым самым і патрэбны выхад да Балтыйскага мора. Справядлівае імкненне польскага народа да свайго поўнага аб'яднання ў моцнай і незалежнай дзяржаве павінна атрымаць сваё прызнанне і падтрыманне.

Эмігранцкі Польскі ўрад, адарваны ад свайго народа, аказаўся няздольным устанавіць дружасцвенныя адносіны з Совецкім Саюзам. Ён аказаўся таксама няздольным арганізаваць актыўную барацьбу супроць германскіх захватчыкаў у самой Польшчы. Больш таго,—сваёй няправільнай палітыкай ён нярэдка іграе на-руку нямецкім акупантам. Між тым інтарэсы Польшчы і Совецкага Саюза заключаюцца ў тым, каб паміж нашымі краінамі ўстанавіліся моцныя дружасцвенныя адносіны, і каб народы Польшчы і Совецкага Саюза аб'ядналіся ў барацьбе супроць агульнага знешняга ворага, як гэтага патрабуе агульная справа ўсіх саюзнікаў.

На працягу 16 студзеня на захад і на паўночны-захад ад Калінавічы нашы войскі з баямі прасоўваліся ўперад і занялі некалькі насяляных пунктаў, у тым ліку буйныя насяляныя пункты Новасёлкі, Якімовічы, Клінск.

На захад і на паўднёвы-захад ад Сарны нашы войскі вялі баі мясцовага значэння, у ходзе якіх авалодалі раённым цэнтрам Ровенскай абласці горадам і буйнай чыгуначнай станцыяй Кастопаль.

Забяспечым узорную работу школ

Нямецкія захватчыкі імкнуліся знішчыць савецкую культуру, савецкую інтэлігенцыю. Фашысцкія звары замучылі і закатавалі тысячы ні ў чым непавінных савецкіх людзей нашай абласці. Не пашкадаваў вораг нашых школ і клубаў, каштоўнейшых помнікаў культуры.

У вызваленым Суражы толькі груды каменяў і разбураныя сцены напамінаюць аб сярэдняй школе. З 83 школ гэтага раёна захавалася толькі 3 школьных будынкі. Па Лёзненскаму раёну з 88 школ захавалася толькі 10. Падобны малюнак ва ўсіх вызваленых раёнах нашай абласці. Немцы поўнасьцю знішчылі ўсе бібліятэкі, увесь багацейшы кніжны фонд.

Перад органамі народнай асветы, перад кожным настаўнікам і ўсёй нашай грамадскасцю стаяць зараз задачы—аднавіць народную асвету ў вызваленых раёнах. У першыя ж дні пасля вызвалення тэрыторыі абласці былі арганізаваны школы, больніцы, хаты-чытальні.

10 кастрычніка 1943 года быў вызвалены раённы цэнтр Лёзненскага раёна, а праз дзень была адкрыта першая пачатковая школа раёна ў вёсцы Бражэвова. У лістападзе па раёну пачалі сваю работу 18 школ, а ў снежні ўжо працавала 26 пачатковых і адна няпоўная сярэдняя школа. Падобна Лёзненскаму раёну, быстра аднаўляецца школьная сетка ў Расонскім, Суражскім і іншых вызваленых і вызваляемых раёнах. На першае студзеня 1944 г. на вызваленай тэрыторыі нашай абласці працавала ўжо звыш 90 школ. Колькі радасці прыслі дзедзім гэтыя светачы культуры. Збываюцца доўгачаканыя мары савецкіх дзяцей. Яны варочаюцца ў родную савецкую школу. Звыш 9 тысяч падручнікаў атрымалі вучні адноўленых школ. Хутка нашы школы атрымаюць яшчэ 74 тысячы падручнікаў, накіраваных да нас Наркома асветы БССР.

Гэта толькі пачатак неабходнай работы. Трэба ахапіць вучобай усіх дзяцей школьнага ўзросту. Вайна павысіла патрабаванні да якасці навучальна-выхаваўчай работы з дзецьмі. Вялікую дапамогу аказваюць органам народнай асветы ў аднаўленні школ партыйныя і савецкія арганізацыі, насельніцтва і воінскія часці. Насельніцтва прадастаўляе для школ уласныя жылля дамы, дапамагае аднаўляць школьныя будынкі, загатаўляць паліва. З 91 школы 80 школ працуе ў прыстасаваных жыллёвых памяшканнях.

Не гледзячы на цяжасці аднаўлення перыяда, настаўнікі прыкладаюць усе сілы для забяспечання правільнага асветы і выхавання сваіх вучняў, для ства-

рэння ім усіх неабходных умоў вучобы.

Загадчыца пачатковай школы ў вёсцы Стасенкі, Суражскага раёна, комсамолка таварыш Тітова прыклала ўсе сілы і забяспечыла сваю школу ўсім неабходным абсталяваннем і пісьмовымі прыладамі. Пад яе кіраўніцтвам добра працуюць і другія настаўнікі. Так, настаўніца другога і чацвёртага класа гэтай школы таварыш Шашкоўская вельмі добра паставіла вучобу ў сваіх класах. Яе ўрокі насычаны палітычным зместам, заостраны на самых актуальных пытаннях. Прыклады вывучання беларускай, рускай мовы і матэрыялы для рашэння арыфметычных задач яна бярэ і прыводзіць з Айчынай вайны, з гераічнай барацьбы савецкага народа супроць нямецкіх акупантаў.

Наша школа выхоўвае савецкага патрыёта—будуўніка камуністычнага грамадства, узброенага вядомі, умением, працоўнымі навыкамі, да канца адданым сацыялістычнай радзіме, мужнага, вынославага, стойкага байца за яе чэсць і свабоду. У фарміраванні гэтых якасцей вядучае значэнне, асабліва зараз, у перыяд Айчынай вайны, мае палітычнае выхаванне школьнікаў. Выкладаемы вучням матэрыял трэба насычаць баявым палітычным зместам.

Ва ўнешкольным часе ў школе рэкамендуецца праводзіць палітфармацыі, гутаркі, чытку газет і расказаў. Выпускаць у школе насценгазеты, рабіць вігрыны выразак з газет, альбомы аб героях Айчынай вайны, аб жыцці і дзейнасці правадыроў савецкага народа, аб барацьбе савецкага народа з азвэрэлым нямецкім фашызмам і г. д. Трэба дабіцца, каб усякае мерапрыемства, праводзімае школай, умацоўвала вучэбна-выхаваўчую работу, павышала паспяховасць вучняў, умацоўвала дысцыпліну,—служыла агульнай мэце выхавання савецкага патрыёта. Неабходна таксама развіваць у школах гурткі, ваеннафізкультурную работу, работу па задчы вучнямі норм БГТО, ГСО і ПВХО. Вучняў неабходна ўцягваць у грамадска-карысную работу. У вольны ад заняткаў час іх трэба прыцягваць для дапамогі ў работах калгаса па догляду за маладняком, птушкай, па ачыстцы насення, падрыхтоўцы да веснавой сяўбы і г. д.

Няма сумнення, што настаўнікі вызваленых раёнаў прыкладуць усе сілы і здольнасці, каб забяспечыць узорную пастаноўку работы школ і выхавання нашай дзетвары.

Ф. КЕЦ
Загадчык Аблана.

Мясцовай прамысловасці—максімум увагі

Аднаўленне мясцовай прамысловасці—адна з асноўных і неадкладных задач, якія стаяць перад работнікамі партыйных, савецкіх органаў і ўсёй грамадскасцю вызваленых раёнаў абласці. У сваім дакладзе аб 26 гадавіне Кастрычніцкай рэвалюцыі таварыш Сталін сказаў:

«...Нам неабходна поўнасьцю ліквідаваць вынікі гаспадарання немцаў у раёнах, вызваленых ад нямецкай акупацыі. Гэта вялікая, агульнанародная задача. Мы можам і павінны рашыць гэту цяжкую задачу ў кароткі тэрмін».

Гэтыя гістарычныя ўказанні правадыра ўспрыняты працоўнымі нашай абласці, як праграма практычных дзеянняў і яны прыкладаюць усе свае намаганні, каб хутчэй іх ажыццявіць.

Па-бавому ўзяліся за аднаўленне мясцовай прамысловасці ў вызваленых сёлах Полаччыны. Тут ужо працуе сталярна-бандарная майстэрня, якая ўжо выпусціла першую партыю сваіх вырабаў.

Пушчан у эксплуатацыю

дрэва-парыльны цэх, выпрацоўваючы палазы, абады і дугі, а таксама кажэвенны завод, у працэсе апрацоўкі якога ўжо знаходзіцца 75 розных скур. Поўным ходам разгарнулася работа абутковай і кравецкай майстэрняў. Арганізавана рыбалавецкая арцель.

Нямала папрацавалі над аднаўленнем прадпрыемстваў мясцовай прамысловасці і ў Суражскім раёне, якія больш другіх пацярпелі ад гітлераўскіх пагромшчыкаў. Для арганізацыі вытворчасці тут прыходзіцца выкарыстоўваць сялянскія дамы, прыстасоўваць уцэпленыя сараі і нават зямлянкі. Але ніякія цяжасці не з'яўляюцца перашкодамі на шляху аднаўлення мясцовай прамысловасці.

Зараз на патрэбы працоўных раёна працуюць дзве абутковыя і дзве кравецкія майстэрні, якія выкарыстоўваюць сотні розных заказаў. Першыя цэнтры вугалю і дзёгцю даў толькі што арганізаваны смалакуруны завод. Дзейнічаюць арцелі па выпрацоўцы саней і калёс. Працуюць тры кузняці.

У блэйшыя дні будзе

закончан рамонт і пушчан у эксплуатацыю лакаматыў, які дасць магчымасць аднавіць мукамольную вытворчасць і лесапільны завод. Гэта будзе вялікім укладам у справу аднаўлення мясцовай прамысловасці раёна.

На месцы папалішч і развалін узрастаюць прадпрыемствы мясцовай прамысловасці ў Расонскім, Лёзненскім, Дубровенскім, Гарадокскім і іншых раёнах.

На Расоншчыне, напрыклад, наладжана бесперапынная работа двух смалакуруных заводаў, а таксама кравецкай і абутковай майстэрняў. На тэрыторыі Лёзненскага раёна за кароткі час адноўлены і прыведзены ў дзеянне паравыя млын. Разгарнулі сваю работу таксама другія прамысловыя арцелі і майстэрні.

Работа па аднаўленню мясцовай прамысловасці ў вызваленых раёнах абласці яшчэ толькі пачынаецца. Трэба прыкласці ўсе намаганні, каб аднавіць усе існаваўшыя раней прадпрыемствы ў сістэме раённых промкамбінатаў. Гэтага патрабуе радзіма, народ.

А. ШУТАЎ.

Наперадзе—шчаслівае жыццё

На крутым беразе рэчкі Чарніцы прыгожа і прасторна раскінуўся наш калгасны пасёлак „Польмя“. З аднаго боку, аж да самага выгачу, падступаў драмучы Чарнецкі бор, а з другога—стаяла Шалахоўская дача.

У нашым калгасе было 87 калгасных двароў. Да вайны мы жылі заможна і культурна.

Пражорлівай саранчай напалі на наш калгас гітлераўскія бандыты. Яны забралі ўсю калгасную жывёлу, аграбілі калгаснікаў. Спалілі 16 калгасных двароў.

У жніўні 1942 года на наш калгас напалі нямецкі карны атрад і пачаў дзікую расправу над мірным насельніцтвам. Усіх жыхароў гітлераўцы выгналі на калгасны двор і паставілі вакол кулямёты, а самі ў гэты час сталі грабіць сялянскія хаты. Пасля пачалася расправа з людзьмі. Выклікалі з натоўпа чалавека і прапанавалі яму выдаць камуністаў, савецкіх работнікаў і паказаць—дзе партызаны. Нічога не дабіўшыся, яны збілі палкамі да непрытомнасці амаль усіх людзей калгаса, а потым расстралялі тут-жа 14 чалавек, а 7 калгаснікаў забралі з сабой.

Праз тыдзень акупанты загадалі ўсяму насельніцтву эвакуіравацца ў напрамку Віцебска. Даглядаць за эвакуацыяй мірнага насельніцтва немцы даручылі бургомістру мястэчка Дабрамыслы здрадніку Дудкіну Фёдору і паліцэйскім. Але ўсе насельніцтва нашага калгаса, замест таго, каб ехаць у нямецкую катаргу—павярнула ў лес.

5 кастрычніка гітлераўцы

зноў наляцелі на наш калгасны пасёлак і, не знайшоўшы нікога з насельніцтва, дашчэнтну спалілі калгас. Потым сталі шукаць і лабіць нас, як дзікую зварыну на палеванні. Ім удалося захапіць у лесе каля 30 членаў з нашага калгаса. Расстраляўшы 6 старыкоў і 8 жанчын, астатніх пагналі з сабой.

На зборным пункце, у вёсцы Касцяёва, куды фашысты сагналі многа сялян з навакольных вёсак, сярод якіх многа было жанчын з дзецьмі, немцы адбіралі малых дзяцей ад матак, разбівалі ім галовы аб сцены, а трупы кідалі ў калодзеж.

Нас гітлераўскія бандыты не злавалі ў лесе. Праз пару дзён нас вызваліла родная Чырвоная Армія. Мы вярнуліся ў свой калгас „Польмя“, дзе знайшлі толькі папалішчы ды абга-

рэлыя печы. З 87 калгасных двароў удалела толькі адна лезня.

Невыказная радасць хвалюе нашы сэрцы, што знікла чорная ноч фашысцкай няволі. Мы ўзялі ў сваю Чырвоная Армія і яе правадыру—роднаму Сталіну, што ўратавалі нам жыццё.

Пры дапамозе байцоў Чырвоная Армія мы бабудавалі сабе зямлянкі і ўзяліся за наладжванне калгаснага жыцця, за аднаўленне роднага калгаса „Польмя“.

Мы ведаем, што наперадзе яшчэ многа цяжасцей, але верым, што пры дапамозе нашай савецкай улады мы пераможам усё і зноў адбудуем наш калгас і вольнае шчаслівае жыццё.

Еўдакія ШАЛАКОВА,
калгасніца арцелі „Польмя“,
Лёзненскага раёна.

Уручэнне ўрадавых узнагарод

Днямі сакратар Віцебскага Абкома КП(б)Б, член Ваеннага Совета Н-скай ударнай арміі таварыш Стулаў уручыў урадавыя ўзнагароды групе партызан Дрысенскага і Асвейскага раёнаў за праяўленую доблесць і мужнасць у партызанскай барацьбе з нямецкімі захватчыкамі ў тылу праціўніка.

Першым атрымаў ордэн Чырвонай Звязды і медаль „Партызану Айчынай вайны“ першай ступені камандзір брыгады Захараў Іван Кузьміч. Медаль „Партызану Айчынай вайны“ першай ступені ўручана камандзіру брыгады таварышу Кухарэнка Івану Міхайлавічу. За імі ўрадавыя ўзнагароды атрымала група камандзіраў і партызан. Усяго ўрадавыя ўзнагароды ўручаны 58 чалавекам.

Пасля ўручэння ўзнагарод, таварыш Стулаў павіншаваў таварышоў з высокай урадавай узнагародай і пажадаў ім далейшых поспехаў у барацьбе з заклятым ворагам, да поўнага і канчатковага разгрому гітлераўскіх орд.

М. ШЭНДЗЕЛЕЎ.

3 фронту Айчынай вайны

16 дзён у асаджаным танку

БЕЛАРУСКІ ФРОНТ. Савецкія танкі пайшлі ў атаку. Машына гвардзій лейтэнанта Цагельнага вырвалася ўперад і, знішчаючы ворага, першай праскочыла праз дамбу, пракладзеную па балоту. Але гітлераўцы ў гэты момант падарвалі дамбу і акупацыя танка аказаўся адразаным ад падраздзялення. Немцы абрушылі на танкістаў моцны агонь. Гвардзейцы маўчалі, і толькі, калі фашысты падышлі ўшчыльную, адкрылі смертаносны агонь. Адзін за другім падалі сражоныя гітлераўцы. Да вечара гітлераўцы адышлі.

На другі дзень немцы зноў павялі атаку, але гвардзейцы вялі кругавы абстрэл і не давалі немцам набліжацца. Тады гітлераўцы рашылі пайсці на хітрасць. Яны замініравалі амаль усю плошчу вакол танка, а самі адышлі некалькі назад. Немцы разлічвалі, што танкісты папрабуюць змяніць рубаж або прасунуцца ўперад і падарвуцца на мінах. Уночы гвардзій лейтэнант Цагельны паўзком даследваў увесь прылягаючы да танка ўчастак зямлі і абясшкодзіў частку мін.

К канцу трэціх сутак у акупацыі былі на выходзе боепрыпасы і прадавольства. Героі-танкісты рашылі ні ў якім выпадку не пакідаць танк. Уночы нячутна адкрыўся люк, і ад танка аддзялілася фігура аднаго з танкістаў. Па калена ў балотце, прабіраючыся праз кусты, амаль пад носам у ворага, танкіст прабраўся да сваіх. Дзень ён правёў у падраздзяленні, а як толькі сцягнула нагрузіцца прадавольствам і боепрыпасамі і накіраваўся назад да танка.

Так адважная чацвёрка змагалася ў асаджаным танку 15 дзён і нанесла немцам вялікія страты. На 16-ты дзень асады да танка прарваліся нашы пехацінцы. Бясстрашны акупацыя ў поўным саставе вярнуўся ў сваю частку.

Перамога лейтэнанта Шацкага

У раёне магістралі немцы прадыявалі танкавую атаку нашых пазіцый. Насустрач варожым машынам выскочылі нашы танкі. Адзін з іх вёў лейтэнант Шацкі. Лаўзгорка ён зблізіўся з фашыскай галаўной машынай і пасля некалькіх выстралаў падбіў яе.

Праціўнік сканцэнтравана па савецкаму танку артылерыйскі агонь. Тады Шацкі заднім ходам вышаў з пад абстрэлу, звярнуў у бок, павёў машыну да другога ўзгорка і адсюль выстралам разбіў другі фашыска танк. Кулямётным агнём акупацыя Шацкага знішчыў да 60 немцаў.

П. НАДЗЕЖДЗІН.

За родную Беларусь

Я кулямётчык. Біўся з ворагам пад Рудней і Лёзна. Агнём са свайго „Максіма“ ўлажыў у зямлю паўсотні немцаў. Выдатнаму рамяслу кулямётчыка я абучыў 8 пехацінцаў: Васілія Прунько, Фёдара Бучына, узнагароджанага ордэнам Айчынай вайны, Усціна Грыгор'ева і

іншых. Усе яны служаць у нашым палку, камандуюць кулямётнымі разлікамі, б'юць паганую немчуру і выганяюць яе з маёй роднай Беларусі. Разам мы адправілі ўжо на той свет не адну сотню фрыцаў.

Старшы сержант ФАЦЕЕЎ.

ВЫЗВАЛЕННЕ НАБЛІЖАЕЦЦА

Грохат набліжаючыся артылерыйскай кананады абвясчае доўгачаканае вызваленне з пад фашыскага ярма спакнутым працоўным Ветрынскага раёна. Гэты дзень набліжаецца.

Нельга перадаць тых пачуццяў, з якімі чакаюць сваю вызваліцельніцу — Чырвоную Армію — працоўныя часова акупіраванай тэрыторыі.

Прайшло толькі два тыдні, як уся Беларусь святкавала 25-годдзе свайго існавання. Дваццаць пяць год — з іх дваццаць тры годы шчасця, радасці і творчай працы. Колькі цудоўнага і каштоўнага далі яны беларускаму народу, у тым ліку і працоўным Ветрыншчыны.

Гордасцю жыхароў раёна было 75 калгасаў, 3 машына-трактарных станцыі, больш 70 пачатковых, НСШ і сярэдніх школ, 20 дамоў сацыяльнай культуры, 15 больніц і разліковых дамоў, 2 дзіцячыя дамы, дом адпачынку, дзесяці прамысловых арцелей. Усе гэта было пастаўле-

на Радзімай на службу працоўным раёна.

Аўдны крыважэрны вораг замакнуўся на шчасце савецкіх людзей. Два з лішнім годы шаленствуюць акупанты на тэрыторыі Ветрыншчыны. У попель і груды развалін ператварылі яны тое, што з такой любоўю будавалася і ўзводзілася працоўнымі на працягу шчаслівых дваццаці трох год. Цяжкае гора лягло на беларусаў — старыкоў, дзяцей.

Толькі ў Ветрынскім раёне немцы спалілі больш трыццаці сялянскіх двароў. Там, дзе былі квітнеючыя вёскі Бедака, Семенец, Гарадзішча, Шніткі і дзесяткі другіх пасёлкаў і вёсак, засталіся адны толькі руіны, ды папалішчы. Больш 900 чалавек мірных сялян забілі фашыска бандыты. 1600 чалавек угналі ў лагеры і адправілі ў рабства ў праклятую нямецкую армію. Тысячы дзяцей засталіся сіротамі. Немцы зруйнавалі і разбурылі ўсе бібліятэкі і школы раёна,

„ЛІНІЯ КЕРЗОНА“

(СПРАЎКА)

У „Заяве Савецкага ўрада аб савецка-польскіх адносинах“, апублікаванай 11 студзеня гэтага года, гаворыцца аб усходніх граніцах Польшчы і ўказваецца, што гэтыя граніцы могуць быць устаноўлены па пагадненню з Савецкім Саюзам, прычым Савецкі ўрад не лічыць нязменнымі граніцы 1939 года.

„У гэтыя граніцы могуць быць унесены папраўкі ў карысць Польшчы ў тым напрамку, каб раёны, у якіх пераважае польскае насельніцтва, былі перадааны Польшчы. У гэтым выпадку савецка-польская граніца магла б прайсці, прыкладна, па так званай лініі Керзона, якая была прынята ў 1919 гаду Вярхоўным Саюзам Саюзнаў Дзяржаў і якая прадугледжвае ўваходжанне Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі ў састаў Савецкага Саюза“.

Што такое „лінія Керзона“?

Пытанне аб усходніх граніцах Польшчы абмяркоўвалася на Мірнай канферэнцыі ў Парыжы, якая адкрылася 18 студзеня 1919 года і закончылася, як вядома, заключеннем Версальскага Мірнага дагавора. На гэтай канферэнцыі была створана спецыяльная камісія па польскіх справах пад кіраўніцтвам французскага паса ў Берліне Жуля Камбона. Пры падрыхтоўцы рашэння пытання аб польска-рускай граніцы гэта камісія выхадзіла з рашэння дэлегацы галоўных саюзных дзяржаў — Англіі, Францыі, Злучаных Штатаў Амерыкі, Італіі, Японіі, лічымых неабходным уключыць у састаў тэрыторыі Польшчы толькі этнаграфічныя польскія абласці.

На аснове вышэйзложанага рашэння галоўных саюзных дзяржаў Тэрытарыяльная Камісія Парыжскай Мірнай Канферэнцыі выпрацавала лінію ўсходняй граніцы Польшчы, якая была прынята саюзнымі дзяржавамі пасля ўжо заключенага Версальскага Мірнага дагавора і апублікавана ў „Дэкларацыі Вярхоўнага Саюза Саюзных і Аб'яднаўшыхся дзяржаў па поведзе часовай усходняй граніцы Польшчы“ ад 8 снежня 1919 года за подпісам старшыні Вярхоўнага Саюза Ж. Клемансо. Пазней, у ліпені 1920 года, тая-ж лінія ўсходняй граніцы Польшчы была пацверджана на канферэнцыі саюзных дзяржаў у Спа і з'явілася асновай для ноты брытанскага міністра замежных спраў Керзона аб савецка-польскай граніцы, накіраванай ім Савецкаму ўраду 12 ліпеня 1920 г.

Рашэнні Вярхоўнага Саюза Саюза і канферэнцыі ў Спа пры вызначэнні лініі савецка-польскай граніцы выхадзілі з этнаграфічнага прындпы, у адпаведнасці з якім на захадзе ад намечанай лініі павінны былі знаходзіцца толькі абласці, насяляльны пераважна палякамі, а на ўсходзе — абласці, насяляльны ў пераважнай большасці украінцамі і беларусамі.

Але польскія кіруючыя кругі прэтэндавалі і на захват тэрыторыі Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі. Карыстаючыся цяжкім эканамічным і военным становішчам маладой Савецкай Рэспублікі ў 1920 гаду, Польшча атрымала на Савецкую краіну. Атрымаўшы, аднак, магучы адпор усяго савецкага народа і бачачы бесперспек-

тыўнасць зацэнай ёю вайны, Польшча звярнулася да саюзных урадаў за пасрэдніцтвам у перагаворах з Савецкім ўрадам. Тады міністр Замежных спраў Англіі Керзон накіраваў указаную вышэй ноту Савецкаму ўраду, у якой і ілажыў прыкладную лінію савецка-польскай граніцы, якая стала вядомай пад імем „лініі Керзона“. У ноце Керзона гаварылася: „Лінія гэта прыблізна праходзіць так: Гродна — Ялаўка — Неміраў — Брэст-Літоўск — Дарагунск — Усцінаўск, на ўсход ад Грубе шова, праз Крылоў і далей на захад ад Равы-Руссай, на ўсход ад Перамышля да Варпат“. На поўнач ад г. Гродна ўказвалася граніца паміж Польшчай і Літвой.

Польскі ўрад не згадзіўся, аднак, з граніцай па „лініі Керзона“ і прадаўжаў вайну супроць Савецкай Расіі. Карыстаючыся цяжкім становішчам Савецкай краіны, Польшча навязала нам у часе мірных перагавораў у Рызе ў сакавіку 1921 года другую граніцу, захапіўшы заходнія абласці Савецкай Украіны і Савецкай Беларусі. Гэта несправядлівасць, дзпушчаная Рыжскім дагаворам 1921 года, у адносинах украінцаў, насяляючых Заходнюю Украіну, і беларусаў, насяляючых Заходнюю Беларусь, была выпраўлена толькі ў 1939 гаду, калі ў адпаведнасці з воляй насельніцтва гэтых абласцей, выражанай у плебісцыце, праведзеным на шырокіх дэмакратычных прынцыпах была ўстаноўлена новая савецка-польская граніца.

(ТАСС).

Тады афіцэр сам адабраў 30 чалавек і загадаў расстраляць іх з кулямёта.

Фашысты хочаць задушыць наш народ лютым тэрорам і бязлітаснымі катваннямі. Але яны пралічыліся. Нічым нельга запалохаць савецкіх людзей. Працоўныя зразумелі, што выхад толькі ў барацьбе. І тысячы людзей раёна ўзяліся за зброю, сталі ў рады грозных народных мсціўцаў.

Адзначаючы 25-годдзе БССР, партызаны Ветрыншчыны ў сваім пісьме да вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна паведамляюць аб тым, як яны жывуць і змагаюцца з лютым ворагам — нямецкімі акупантамі.

Вось вынікі іх работы: „Забіта і ранена 5260 нямецкіх салдат і афіцэраў, спущана пад адкос 39 варожых эшалонаў з жывой сілай і тэхнікай, разбіта 687 вагонаў, 68 паравозаў выведзена са строя з супроцьтанкавых ружжаў, узарвана 106 чыгуначных мастоў. Ведучы „рэльсавую вайну“, парты-

заны ўзарвалі паўтары тысячы метраў чыгуначнага палатна. Збіта 2 варожых самалёты, знішчана 49 аўтамашын, спалена 2 лесапільных, 2 смалакуруных заводы, 24 лесапількі, 34 варожых казармы і караульныя памяшканні. Разгромлена чыгуначная станцыя, паліцэйскі гарнізон, 6 груп самаабароны, 4 варожых управы, разбурана 56 кілометраў грунтовых дарог, знішчана да 13 кілометраў тэлефонна-тэлеграфнай лініі.

Так жывуць і змагаюцца ў тылу ворага герайчныя сыны беларускага народа — партызаны Ветрыншчыны. Суровы і бязлітасны рахунак прад'являюць яны нямецкім зладзеям. Кроў за кроў, смерць за смерць — такая расплата з фашысцкім звар'ём. Магутныя ўдары Чырвонай Арміі з фронту адгучаюцца многалосым рэхам з ударамі партызан з варожага тыла. Агульнымі намаганнямі воінаў Чырвонай Арміі і доблесных сыноў народа — савецкіх партызан набліжаецца дзень перамогі.

Т. РЫМАР.

Партызанскі рахунак

Не даюць спакою акупантам

Герачнымі справамі на-
сычана дзейнасць партызанскага атрада імені Лава. Дзейнічаючы ў глыбокім тылу праціўніка, яны ні на мінуту не даюць спакою акупантам. Асабліва вызначаюцца ў барацьбе з ворагам: камандзір узвода Іван Б., які на сваім баявым рахунку мае ўжо 2 спущаных пад адкос нямецкіх воінскіх эшалонаў, падарваных 3 аўтамашыны і 13 павозак з грузамі; мінер Алексей Д.—у выніку яго работы ўзарвана 5 воінскіх эшалонаў з жывой сілай і тэхнікай ворага; кулямётчык Пётр К.—толькі ў апошнім баю знішчыў 13 фашыстаў са свайго „Максіма“; бронебойшчык Канстанцін М.—са свайго

ПТР падбіў 2 паравозы і 3 аўтамашыны.

Усяго партызаны атрада знішчылі 550 нямецкіх салдат і афіцэраў, спусцілі пад адкос больш 10 чыгуначных эшалонаў, разбілі 5 паравозаў і каля 100 вагонаў, знішчылі 10 аўтамашын, 13 павозак з нямецкімі салдатамі і грузамі, узарвалі 6 чыгуначных і 12 шасейных мастоў, знялі і парвалі больш 15 кілометраў тэлефонна-тэлеграфнай сувязі, узарвалі і разабралі больш 5 кілометраў чыгуначнага палатна.

Толькі за апошні месяц слаўныя сыны народа разграмілі тры нямецкіх гарнізоны.

За месяц

Жорстка, не на жыццё, а на смерць змагаюцца з ворагам партызаны атрада імені Чапаева.

За адзін толькі снежань 1943 года яны забілі 274 немцаў, спусцілі пад адкос 3 воінскіх эшалонаў з жывой сілай і тэхнікай, падбілі з ПТР шэсць паравозаў, узарвалі шэсць платформ з гарматамі і танкамі, знішчылі станка-

вы кулямёт, выстаўлены ля дзота ў вёсцы Л.

За выдатныя баявыя дзеянні 33 чалавекі партызан прадстаўлены да ўрадавай узнагароды. Сярод іх палітрук роты Александр М., які адзін спусціў пад адкос варожы поезд, выдатны кулямётчык Нікалай Л., Іван Б., Васіль П. і другія таварышы.

Рахунак павялічваецца

Штодня павялічваюць свой баявы рахунак грозныя народныя месціўцы з партызанскага атрада імені Фрунзе. Дорага плодзяць немцы за сваё прабыванне на савецкай тэрыторыі.

Так, на 15 студзеня фрунзенцы знішчылі ўжо 5500-га немца. Спусцілі пад адкос 18 варожых воін-

скіх эшалонаў і ўзарвалі 80 аўтамашын з жывой сілай і з грузамі.

У адказ на набліжаючыся артылерыйскую кананаду Чырвонай Арміі народныя барацьбіты пасылаюць ёй салюты велізарнымі выбухамі, ад якіх узлятаюць у паветра паязды і галовы гітлераўскай нечысці.

Дапамога з тыла

Дастойную сустрэчу Чырвонай Арміі рыхтуюць партызаны комсамольскага атрада імені Героя Савецкага Саюза Міхаіла Сільніцкага.

За тры месяцы свайго існавання атрадам знішчана 465 нямецкіх салдат і афіцэраў. Комсамольцы-партызаны падарвалі і

спусцілі пад адкос тры нямецкіх воінскіх эшалонаў з жывой сілай і тэхнікай, узарвалі і разбілі на шасэ 14 грузавых аўтамашын.

Асабліва часта комсамольцы выходзяць на чыгунку. Імі ўжо ўзарвана і разабрана 403 рэльсы.

Чырвонай Арміі мятла, нечысць вымеце датла!

Па Совецкаму Саюзу

Поспех энергетыкаў Данбаса

ВАРАШЫЛАЎГРАД. Рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі і служачыя электрастанцыі, дзе дырэктарам тав. Чабав, дасягнулі буйнага поспеху. За 20 дзён закончаны мантажныя работы. Магутная турбіна пастаўлена на абароты. Калектыў станцыі прыступіў да выканання новага задання па забеспячэнню Данбаса электрычнай энергіяй.

Сяўба яравых у паўднёвых раёнах Азербайджана

У паўднёвых раёнах Азербайджана стаіць цёплае надвор'е. Перадавы калгасы пачалі сяўбу яравых.

Калгасы Карагінскага раёна выканалі план пад'ёма зябліва на 107 процантаў. Першымі прыступілі да пясюных работ арцелі імені Гусі Гаджыева, імені Багірава, „Красны Акцябр“. За некалькі дзён засеяна каля 200 гектараў яравой пшаніцы, ячменю і гароху. Месцамі павялісіся ўжо дружныя ўсходы.

Шостая магнітагорская домна працуе безадмоўна

Прайшло 18 дзён з дня пуску шостага домны на Магнітагорскім ордэна Леніна металургічным камбінаце імені Сталіна. Домна працуе безадмоўна, яе праектная магутнасць асвоена. За 11 дзён студзеня шостая домна выплавіла звыш плана ў фонд Вярхоўнага Галоўна-камандавання 2000 тон чыгуну. На працягу студзеня калектыў доменшчыкаў абавязваецца выплавіць звыш плана шэсць тысяч тон чыгуну.

3 РОЗНЫХ КРАІН

Баі ў Югаславіі

Як паведамляюць з Югаславіі, гітлераўскія войскі і усташы прадаўжаюць з раённай сілай наступленне ў Цэнтральнай Босніі. У сектары Траўніка адбіты ўсе спробы адной германскай дывізіі і ўсташоў прарваць лінію фронту. Немцам удалося пры дапамозе танкаў і матарызаваных часцей прарвацца з боку Банья-Лука да

Эмерконіч Града і Яйце. Часці народна вызваленчай арміі пакінулі гэтыя пункты. Зараз ідуць упорныя баі ў гэтым сектары. Вораг нясе цяжкія страты. Ва Усходняй Босніі часці народна-вызваленчай арміі прадаўжаюць наступальныя аперацыі і, апрача горада Власеніца, занялі Дрынячу і Срэбраніцу.

Ваенныя дзеянні ў Італіі

Лондан. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр паведамляе аб тым, што ў Алжыры афіцыйна аб'яўлена аб заняцці ў Італіі часцямі амерыканскай 5-ай арміі Чэрваро.

Штаб войск саюзнікаў у Паўночнай Афрыцы паведамляе, што ў ноч на 11 студзеня эсмінды саюзнікаў прадаўжалі нарушаць артылерыйскім агнём чыгунач-

ны рух праціўніка ўздоўж усходняга ўзбярэжжа Італіі. Ваенныя караблі саюзнікаў абстралялі таксама Педаро (на ўсходнім узбярэжжы Італіі), дзе ўзнік пажар.

Французскія часці амерыканскай 5-ай арміі прасунуліся ўперад, пераадолеўшы моцнае супраціўленне праціўніка, і занялі некалькі важных вышынь. Прасоўванне прадаўжаецца.

Гітлераўскі тэрор у Францыі

Як перадае агенцтва Афі, французскі сенатар ад Ізе-у Серлэн забіт на дарозе Грэнобль—Ліон. Серлэн з'яўляўся другам Эррыю. Яму было 75 год.

Паведамляюць таксама,

што былы старшыня „Лігі абароны правоў чалавека“ Віктар Баш і яго жонка з'явіліся афярамі нямецкага тэрора; абодва былі вядомы як праціўнікі акупантаў. Іх трупы былі знойдзены ў ваколіцах Ліона.

Бомбы на параходзе, прыбыўшым у Англію з Іспаніі

Лондан, 16 студзеня (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, у скрынках з апельсінамі, якія дастаўлены на параходзе з Іспаніі ў Англію, былі выяўлены бомбы замаруджанага дзеяння. Дыпламатычны аглядальнік агенцтва піша, што ў сучасны момант робіцца даследаванне, ад вынікаў якога будзе залежаць тым ці іншым дыпламатычным дзеянні і прадстаўленні англійскага ўрада.

Газета „Манчэйстэр гардыен“ піша ў перадавым артыкуле, што „Выпадак з выяўленнем бомб замару-

джанага дзеяння ў скрынках з апельсінамі несумненна выклікае пачуццё абурэння ў Англіі і ўрад неадкладна заявіць больш адкрыта аб сваім незадаволенні генералам Франка і яго ўрадам. Гэта—яўны акт агентаў ворага—фалангістаў (іспанскіх фашыстаў) або немцаў і час ужо даць зразумець Франка, што падобны „нейтралітэт“, дружасцвенны ў адносінах дзяржаў осі, больш нецярпім“.

НА ЗДЫМКУ: Чырвонаармейцы Н-скай часці размяркуюць участак для аднаўлення чыгуначнага руху.

Аднасны рэдактар А. КРУШЫНСКІ.